

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Christophori || Helvici || In Academia Giessena Quondam
Do-||ctoris & Professoris, Theologi, Philo-||sophi, Historici,
Chronologi, Philologi || laudatissimi, Libri || Didactici,||
Grammaticæ || ...**

Helwig, Christoph

Giessae, 1619

Semestre Secundum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70031)

SEMESTRE SE- CUNDUM.

I. IN INTERPRETATIONE.

Quotidiè quatuor folia absolvuntur; eodem modo qui in Primo semestri fuit. Est enim secunda autoris pars duplo major priori.

II. IN APPLICATIONE EXCER- PTORUM.

Hic quoque idem observatur modus, qui in priore semestri, nisi quòd omnia conjunguntur tam Nomina quàm Verba, statim in 1. mense, propter paucitatem, unà cum Perfectis ac Supinis, Genere & Casuum anomaliis. Regula de Perfectis, & de Genere, semper aperto libro indicantur. Potest hęc particula tertia hora assumi, si quarta non sufficiat.

III. IN APPLICATIONE CON- STRUCTIONIS.

In Secundo Mense (primus enim Excerptis in solidum tribuitur) prima solùm pagina Syntaxeos, seu Constructio principalis, tractatur.

Modus talis est; Primo die, prima solùm Regula proponitur, & exemplis plurimis ex autore confirmatur, quæ singula ipse Præceptor junctim declinat, id quod magnopere conducit ad intelligendum regulæ sensum, v. g. dominus noster, domini nostri, domino nostro, &c.

Tum statim proponit exempla singulis discipulis ordine, ut eodem modo illa declinent. Sumit illa sparsim ex autore, Substantivum ex hac, Adjectivum ex alia linea. Nam exempla immediata jam ab ipso Præceptore per totam lectionem tractata fuerunt.

Secundo die secundam Regulam, & ita deinceps singulis diebus unicam regulam tractat. (salvo ordine repetitionum diebus Mercurii & Saturni:) Vbi regulas primæ pagina absolverit, regreditur ad Exceptiones, easq; similiter, ut regulas, exemplis ex autore confirmat & repetit. Dehinc opera danda, ut discipulus deducatur ad exercitium loquendi. Proponuntur itaque ei breves sententiola, ex vocabulis præsentis textus, ad regulas primæ pagina, quas ex tempore Latine

tine

tinè vertat, ductu regularum toties expositarum. Quæ Exercitia non nisi præsentè & dirigente Præceptore suscipienda.

Deinde aggreditur Variationem marginalem. Docet, unam orationem sæpe variis modis efferrî posse, manente sensu eodem, prout ad marginem unus & alter modus variandi appositus est. Hic primum sumit ex autore exempla directâ, in quibus scilicet ipse Præceptor variationem fabricet, & discipulo ostendat: ac discipulus similia exempla proponit, quæ ipsi quoque ad hunc modum variant. Postea monstrat etiam exempla variationis in autore, quæ ipsemet ad ordinariam regulam reducit. Quâ ratione & Regula Passivorum docetur, & simul ad rationem variandæ orationis discipulus deducitur.

In Tertio mense traditur Constructio Specialis Casuum, eodem ordine quo Constructio Principalis. Ac discipulo injunguntur vertenda ex tempore integræ sententiæ, desumpta è diversis autoris vocibus, & ad præsentès regulas accommodata. Exceptiones reservantur, donec Regula absolutæ fuerint. Et quidem illa solum Exceptiones attinguntur, quarum exempla in autore extant.

In Quarto mense, horâ tertiâ materia Germanica ubiores discipulo proponuntur Latine vertenda, quæ è vocibus autoris extracta sint, & ad regulas Syntaxeos prægressas (non verò ad residuas) accommodata. In quarta hora cujuslibet diei, Residuum Grammaticæ aggredendum est: Quod nunc demum cum fructu doceri poterit, cum præcedentiâ primaria Grammaticæ præcepta jam pridem sufficienter tradita, inculcata & repetita sint. Est autem percurrendum à Præceptore sine operosâ morâ, eo potissimum fine, ut discipulus nôrit, si quid in Compendio desideretur, ubi id inquirere, & plenius cognoscere possit.

In Quinto mense: Horâ tertiâ vertere discipulus jubetur præsentem totam lectionem in linguam Germanicam, quæ de causa præceptoris interpretatio intermittitur.

Horâ quartâ, Specialis Constructio particularum inflexibilium proponitur, & exemplis ex autore illustratur, si modo sint obvia. Sin minus (ut hæc dubiè continget in Conjunctionibus & Interjectionibus) Verba desumenda sunt ex autore, & ad exemplum in margine ascriptum, regula accommodanda. Discipulo quoque (ut supra factum) exempla alia eodem spectantia, construenda injunguntur. Interjectionum constructio sine detrimento potest omitti, satis est, si semel atque iterum discipulus illam inspexerit.

Reliqua duæ vel tres Septimana impenduntur versioni autoris reciproca, è lingua Germanica in Latinam, autore seposito, id quod in præsentia Præceptoris (ob præcavendam fraudem) fieri debet, iis horis quæ lectionibus aliâs tribuuntur. Prima tamen cujusque diei hora tribus potest repetitioni Perfectorum in Verbis & Generis in Nominibus.

Spatio igitur anni Latina lingua doceri & disci potest, ut discipulus & intelligere, & quantum satis est ad familiarem usum, loqui, ac scribere Latine noverit, & ex Grammaticis fundamentis, de quovis sermone rectè judicare sciat. Licet enim non omnia vocabula & omnes loquendi formulas teneat, (quod non requiritur ad Lingua cognitionem simpliciter, sed solum ad ἐξερπασίω) tamen autores Latinos legere cum fructu, & quod adhuc deest, nullo negotio per adhibitum Lexicon supplere potest. Ex abundanti tamen profuerit, tenera aetate, si ad complementum linguae, & ne prae maturè novis studiis distrahatur, adhuc integro Semestri in Lexici applicatione detineatur.

SEMESTRE TER- TIUM.

I. IN INTERPRETATIONE.

Interpretatione nunc deinceps non erit opus, nisi ad occasionem applicandi Lexici: Quare Autor quidem ab initio ad finem exponitur, sed non ea lectionum distributione ut antè, verum ita, ut simul Radices vocum in Lexico, unà cum Compositis & Derivatis, inter interpretandum perlustrantur. Itaque duae tantum interpretationes instituantur, & semestre in duas partes distribuitur, ut duodecim septimanis totus autor absolvatur, atq; ita bis percurratur hoc semestri tertio. Quamobrem unum tantum solum quotidie absolvitur, Et prima diei hora, interpretationi statim applicatio Lexici subjungitur, ad singulas voces quae in textu occurrunt.

II. IN APPLICATIONE LEXICI.

Lexicon nequaquam ab initio usque ad finem percurritur. Nam hoc propter varietatem Derivationum & Compositionum valdè tædiosum foret, si per solam seriem alphabeticam ordine deducenda essent. Sed sicut Poëta lectorem fallunt inversione seriei historica, Ita praeceptor discipulum inversione seriei alphabeticæ. Quare illo ordine radices tractat, quem series textus monstrat.

Hic in considerationem venit, An omnes omnino vocès Lexici attingende? etiam ea, quarum occasio ab autore non suppeditatur. Id verò nequaquam consultum est. Ratio, 1. Quia nimia varietas & multitudo ingenium turbat & obtundit, (qua praecipua est) quia multa inusitata & rarissimi usus vocabula, ratione derivationis in Lexico ponenda sunt, quae fortè per totam vitam non occurrunt. Eadem igitur ratio, quae in Nomenclaturis, etiam hic militat: Sic igitur Lexicon applicandum fuerit.

In pri-